Първата обща художествена изложба на художници отъ Македония въ Скопие

Въ недѣля се състоя едно отъ най-голѣмитѣ културни тържества въ Скопие — откриване на Първата обща художествена изложба на художници отъ Македония, уредена отъ Дома на изкуствата и печата въ горната зала на Военния клубъ.

Изложбата се откри съ слово отъ председателя на Дома на изкуствата и печата г. Стоилъ Стоиловъ, който между другото, подчерта голѣмата стойность на изложенитѣ работи. На откриването присѫтствуваха г. генералъ Василъ Бойдевъ, германскиятъ генераленъ консулъ г. Артуръ Вите, областниятъ полицейски началникъ г. Стефанъ Симеоновъ, кметътъ на града г. Спиро Китинчевъ заедно съ цѣлата общинска управа, началници на служби и множество граждани. Публиката съ голѣмъ интересъ разгледа изложенитѣ картини. Веднага бѣха откупени 15 табла отъ частни лица и институции. Вчера изложбата бѣше повторно посетена отъ германския генераленъ консулъ г. Вите, който откупи 4 табла.

Развивало се презъ години когато въ Македония гражданинътъ е билъ трета категория и национално и економически угнетенъ, когато млади хора — емигранти и печалбари сѫ търгвали по чужбина да търсятъ малко хлѣбъ, малко духовна храна, малко свобода, художеството на Македония днесъ ни е именно за това много по-ценно и близко.

Млади таланти сѫ напускали роденъ край, отивали сѫ да търсятъ себе си и сѫ страдали, но страдали съ радость и надежда, че ще дойде день когато ще бѫдатъ възнаградени. И този день е дошелъ: днесъ тѣ излагатъ.

Икона на свети Никола, работа на стария художникъ Димитъръ Андоновъ-Зографа, учитель на нѣколко поколѣния художници и иконописци отъ Македония

Преди нашиятъ художникъ е могълъ да рисува, но е давалъ работи, каквито господарьтъ е искалъ — трѣбвало е да рисувашъ по волята му, за да можешъ да живѣешъ. Но и това е било малко и нашиятъ художникъ е оставалъ безработенъ и гладенъ. Такъвъ е случаятъ съ талантливия ни скулпторъ Димитъръ Тодоровъ отъ Прилепъ, съ нашия знаменитъ иконописецъ Димитъръ Андоновъ-Зографа, който по всички манастири цѣли 75 години съ собствената си кръвь дава нашето художество ...

Нашиятъ художникъ е билъ гладенъ, защото господарьтъ е искалъ фалшификации, а той не ги е правилъ.

Слънце, изкривени кѫщи, прихлупени покриви, игра на сѣнки и голѣмо богатство на бои — това е Македония. Като такава ни я представятъ и картинитѣ на **Димитъръ Андоновъ - Зографа,** който и днесъ при все, че е на 86-годишна възрасть, съ младежки жаръ работи и излага. „Снитие" е дадено съ голѣма индивидуална импресионистична черта. Стилното решение на иконата св. Никола най-убедително говори за голѣмитѣ възможности на стария майсторъ, първъ учитель на много отъ художницитѣ, които днесъ ведно съ него излагатъ. И като портретистъ, майсторъ Димитъръ Андоновъ е на висота.

Кераца Висулчева е застѫпена съ 4—5 табла. „Портретътъ на майка ми", „Св. Климентъ тълкува", „Следъ баня" и „Майчина гръдь" сѫ картини, въ чиито бои се усѣща музика съ собствена мелодия, която заглушава всѣка стѫпка. Кераца Висулчева е успѣла да се съсрѣдоточи, търсейки ефекта на боята и композицията.

Надя Корда е гостенка на изложбата. Съ двете табла — „Мъртва природа и „Циганче", тя подчертава заложбитѣ, които ни каратъ да вѣрваме, че нейниятъ талантъ ще ѝ даде възможность да се изрази самостоятелно. Въ портрета „Циганче" се усѣща влияние на учителя ѝ Никола Мартиноски, докато въ „Мъртва природа" тя е вложила дѣлъ отъ себе си и заради това тамъ повече ни харесва.

Димитъръ Тодоровъ, скулпторъ отъ Прилепъ, е откровение. Представенъ на изложбата съ осемь скулптури, той ни възхищава. Неговитѣ творби сѫ страшенъ протестъ презъ време на робството. Неговото „Рибарче" пъкъ е въплотена радость. Въ ликоветѣ, които Тодоровъ ни дава, виждаме спокойствие и вѣра: „има изходъ"... Тодоровъ не е метафизикъ. Той е реалистъ и неговиятъ стилъ е само срѣдство за пълно изразяване на идеята. Гледайки скулптуритѣ на Тодоровъ ние виждаме миналото: страдалцитѣ и униженитѣ. Усѣщаме и човѣка, който е носилъ бунтовна сила, гледаме и чуваме тежкитѣ акорди на една чилична симфония. Той не е избѣгалъ престрашенъ отъ бедата и робството, но е далъ човѣка, нашиятъ малъкъ запазенъ човѣкъ.

Михаилъ Шойлевъ е познатъ като отличенъ копистъ. Днесъ той ни се представя съ 11 табла, въ които виждаме рѫката на художникъ, който съ любовь търси пѫть. Шойлевъ се труди и е съвѣстенъ. Въ всѣка картина той ни указва хубавото. „Коледари" и „Пазаръ" правятъ впечатление, особено впечатление съ своитѣ нюанси и пропорции оставятъ картинатѣ „Пазаръ" и „Просякъ".

Здравко Блажевъ е младъ художникъ, но съ голѣми възможности, ако успѣе да ги използува. Въ нѣкои негови творби се вижда маниеръ, но пейзажитѣ му, таблото му „Зима въ Скопие" и „Портретъ на жена ми" указватъ, че тѣ сѫ работени отъ истински художникъ. Желаемъ да видимъ Блажевъ съ повече табла като неговата „Зима", която може да бѫде гордость и на много реномирани художници.

Методий Бѣлогушевъ — неговата „Родопска пѣсень", или „Смолянъ" сѫ идилии, които говорятъ сами за себе си. Не по-малко впечатление правятъ картинитѣ му „Изъ стария градъ", „Рибарска хижа", „Бедната улица" и „Кея на Созополъ". „Вѣковниятъ съвь на Крали Марко" кара посетителя като прикованъ да застане предъ Крали Марко и да си спомни: „Останало пѣсна да се пѣе, да се пѣе да се прикажува"... Бѣлогушевъ е майсторъ, който и като стилистъ се вдълбочава и леко решава и най-тежкия проблемъ. Особено въ „Крали Марко" ние виждаме, че самиятъ предметъ и материалъ сѫ диктували формата на единъ голѣмъ майсторъ.

Стефанъ Дикинджиевъ е за насъ новъ, но не и непознатъ, защото сюжетитѣ му се близки и на насъ. Неговата майка е народна майка. Детето се впива къмъ нея, неговитѣ очи сѫ въпросъ... Портретитѣ му сѫ художествено изобразени и окото ни блести отъ многото бои. Желателно е Дикинджиевъ да разработи мѣстни мотиви, които сѫ го привлѣкли вече.

Никола Мартиноски е импресионистъ — портретистъ. Той знае, че портрета не е карикатура и ни го дава въ хиляди бои и нюанси, които се преливатъ. Художествено възпитанъ въ префинена французка срѣда, когато художеството ѝ е било на зенита си, той приема нейната техника, но създава своя собствена форма. Отъ школитѣ, въ които е училъ, Мартиновски не е взелъ нищо, освенъ техниката.

Мартиновски дава типове, покрай които ние ежедневно минаваме, но не ги виждаме. Съжаляваме, че на тази изложба не можемъ да видимъ истинския ликъ на художника Мартиноски и вѣрваме, че той ще се потруди на една отъ близкитѣ изложби да ни запознае по-отблизу съ себе си и съ своята графика, кѫдето е истински майсторъ.

Тома Владимировъ е художникъ реалистъ. Чертата на неговото развитие е много добре и ясно прокарана въ неговитѣ творби. Неговитѣ сюжети сѫ обработени дискретно, така че често той не възбужда динамика въ окото на публиката. Но Тома Владимировъ има идейна динамика, която се вижда въ неговитѣ платна и която тъй ярко се е отразила въ картината му „Свирачътъ". Акварелитѣ му, зимнитѣ пейзажи и „Улица" съ сюжети изъ живота на хора, които доскоро сѫ бедствували и които талантливиятъ художникъ е възпроизвелъ. Голѣмо впечатление правятъ майсторски даденитѣ „Риби".

Владимиръ Мисинъ, познатъ като театраленъ художникъ, излага само едно табло. Но и съ това табло — „Мъртва природа", Владимиръ Мисинъ ни се представя като истински художникъ, когото желаемъ да видиме съ повече работи изъ нашия битъ.

Несторъ Алексиевъ и синъ му **Михаилъ,** съ рѣзбарскитѣ си творби, сѫ застѫпили съ голѣмъ успѣхъ старата дебърска художествена рѣзбарска школа.

Има приятни изненади. Такава изненада е и Първата обща художествена изложба въ Скопие. Изложбата има голѣмъ успѣхъ. За препорѫка е нашитѣ художници да даватъ повече народно, повече битъ. Въ това ще лежи успѣха на бѫдещитѣ имъ изложби.

Цеко Стефановъ

Четете вестникъ „Цѣлокупна България"

„Българско Дѣло" — Скопие